

Program na szkolenie hybrydowe

CLIO

Challenging Hostile Views and Fostering Civic Competences

Kwiecien 2022

Informacje o projekcie

Akronim Projektu:	CLIO
Tytuł Projektu:	<i>Radzenie sobie z postawami wrogości a budowanie kompetencji obywatelskich Trudne wyzwania dla nauczycieli szkół zawodowych</i>
Numer Projektu:	2019-1-DE02-KA202-006185
Narodowa Agencja:	NaBiBB
Strona Projektu:	www.clio-project.eu
Autor Projektu:	Instytut Dydaktyki i Demokracji, Leibniz University Hannover
Wersja Dokumentu:	2.00
Data Przygotowania:	04.04.2022

Projekt ten jest finansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Publikacja ta odzwierciedla jedynie poglądy autorów. Komisja nie może być pociągnięta do odpowiedzialności za użycie poniższych materiałów. Numer projektu: 2019-1-DE02-KA202-006185

This document by Clio
is licensed under CC BY-SA 4.0.
To view a copy of this license, visit
<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>

Projektkonsortium

Institut Didaktyki i Demokracji, Uniwersytet
Leibniz, Hannover,
Niemcy
www.idd.uni-hannover.de/en

Szkoła Techniczna im. Nikoli Tesli w Vukovarze,
Chorwacja
www.ss-tehnicka-ntesla-vu.skole.hr

Zespół Szkół Poligraficznych im. Marszałka
Józefa Piłsudskiego
Warszawa,
Polska
www.zspoligraf.pl

Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-
Społecznych i Szkoleń,
Warszawa,
Polska
www.wcies.edu.pl

Centrum Dialogu Nansen,
Osijek,
Chorwacja
www.ndcosijek.hr

Centrum Demokracji
Wiedeń,
Austria
www.demokratiezentrum.org

Spis treści

O czym jest Projekt?	6
1 Struktura	7
2. Zawartość	7
3. Obszary szkolenia	7
4. Odniesienia.....	8
5. Oczekiwane rezultaty szkolenia	9
6. Produkty Clio	10
7. Szczegółowy program hybrydowego kursu szkoleniowego Clio	13
Przygotowanie.....	13
Przykładowy program.....	14
Po części stacjonarnej	25
Aneks.....	25
Podsumowanie części teoretycznej/modułów dydaktycznych	25
Module 1 – Prawicowy Ekstremizm	26
Module 2 - Antysemityzm	27
Module 3 - Rasizm.....	28
Module 4 – Antymuzułmanizm oraz Islamofobia.....	28
Module 5 – Seksizm i Homofobia	29
Module 6 – Antycyganizm	30
Module 7 – Prawicowy Ekstremizm, Mowa Nienawiści, Fake News i Teorie Spiskowe.....	31
Module 8 – Strategie przeciw Ideologiom nierówności	31
Ewaluacja kwestionariuszy	32
CLIO – Ewaluacja uczestników przed szkoleniem.....	32
CLIO – Ewaluacja uczestników po szkoleniu.....	34
Przewodnik po Padlecie	35

O CZYM JEST PROJEKT?

Celem projektu Clio jest przeciwdziałanie postawom ksenofobicznym w szkołach średnich zawodowych. Nauczyciele wraz z kadrą zarządzającą będą w stanie rozpoznawać takie postawy wśród uczniów i będą mogli bronić demokratycznych wartości bez obaw. Aby osiągnąć ten cel, interdyscyplinarni eksperci z Austrii, Polski, Chorwacji i Niemiec opracowali szeroki zakres materiałów (we współpracy z grupami docelowymi) takich jak: aplikacja, szkolenie blended learning i podcasty. Projekt koncentruje się na zbudowaniu sieci wzajemnych powiązań w każdym kraju w celu wzmocnienia szkół w omawianym zakresie i dostarczenia im odpowiedniej wiedzy oraz narzędzi.

Poniższy program przedstawia wszystkie potrzebne narzędzia umożliwiające przeprowadzenie warsztatów lub szkoleń z wykorzystaniem profesjonalnie opracowanych materiałów Clio.

Oczywiście, jest możliwa modyfikacja, skracanie lub dodawanie nowych treści. Wszystkie materiały Clio są dostępne na Państwa użytek i dystrybucję.

1 STRUKTURA

Trzyczęściowe zaawansowane szkolenie zawiera:

- Krótkie przedstawienie uczestników
- 5-dniową stacjonarną część kursu
- Część kursu w systemie online z następującymi później dwoma webinariami

2. ZAWARTOŚĆ

Szkolenie jest o...

- Poszerzaniu kompetencji uczestników w zakresie ideologii nierówności w odniesieniu do adekwatnej sytuacji
 - o Odpowiednio do okoliczności, następuje różnicowanie postaw nauczycieli oraz trenerów
- Umożliwianie nauczycielom, którzy często uczą przedmiotów ścisłych lub technicznych, rozwijanie demokratycznych kompetencji u swoich uczniów
- Zdeterminowanie uczestników do samooceny i ograniczanie uprzedzeń oraz zwiększanie kompetencji demokratycznych

Docelowa Grupa Szkolenia

Grupami docelowymi są: kadra zarządzająca, nauczyciele w szkołach zawodowych oraz osoby odpowiedzialne za szkolenia w firmach. Niemniej grupa docelowa może być rozszerzona o, na przykład, osoby pracujące w obszarze edukacji młodocianych czy dorosłych.

3. OBSZARY SZKOLENIA

Stosując produkty Clio (broszura, podcast, aplikacja, moduły, webinaria), następujące elementy są częścią integralną kursu:

- poznanie lub pogłębianie istniejącej wiedzy na temat ideologii nierówności
- możliwe uwarunkowania ideologii nierówności

- nabywanie wiedzy odnośnie strategii działań wobec grup manifestujących ksenofobię
 - a) w odniesieniu do „rekrutowania” młodych ludzi
 - b) w relacji do wpływu ksenofobicznych treści na młodych ludzi
- dyskusja i refleksja na temat różnic między grupami reprezentującymi skrajne poglądy, a demokratycznym centrum
- praktyczne wskazówki jakie podjąć działania (reakcje na wypowiedzi i zachowanie uczniów)
- wdrażanie długoterminowej strategii wobec rozpowszechniania ideologii nierówności (patrz produkt Clio “Instrumenty demokratycznej kultury szkolnej”)

4. ODNIESIENIA

Zdecydowane działania są potrzebne na wszystkich poziomach społeczeństwa aby rozwiązać złożone problemy społeczne. Wszystkie europejskie instytucje widzą pilną potrzebę rozwiązywania problemów z ideologiami nierówności. Koncepcja Clio dotyka tej kwestii zarówno na poziomie strukturalnym jak i na płaszczyźnie indywidualnej.

Zadaniem osób szkolących jest stworzenie odpowiedniego gruntu dla omówienia tematu ideologii nierówności wśród uczestników. Nie ma jednej uniwersalnej metody aby osiągnąć założony cel, niemniej warto skorzystać z zasobów “Otwarte Centrum Edukacyjnego”.

Oszacowanie ilości błędnych przekonań i uprzedzeń jest możliwa jedynie na drodze dokładnych badań, przy czym wiele innych oddziałujących czynników pozostaje nieznaną. Niemniej wzrost kompetencji na poziomie postaw nie jest łatwo mierzalny z zewnątrz: “Szkolenia mają podnieść kompetencje, ale jakakolwiek zmiana w tej płaszczyźnie może być zaobserwowana na podstawie zmiany zachowań” (Mittag/Hager 1998,17). Dlatego w szkoleniach projektu Clio ankiety jakościowe oraz ilościowe są wykorzystywane przez uczestników do samooceny przed i po szkoleniu (patrz Aneks). Wyniki tej ewaluacji nie determinują precyzyjnie samego faktu podniesienia kompetencji, ale dają wgląd do samooceny uczestników szkoleń i są punktem odniesienia do dalszej pracy. Co więcej, w drodze ewaluacji uczestnicy dokonują autorefleksji odnośnie rezultatów osiągniętych dzięki szkoleniu. Takie podejście jest łatwo zastosować w docelowej grupie nauczycieli i kadry zarządzającej bez potrzeby zaznajamiania się z całym złożonym projektem badań.

5. OCZEKIWANE REZULTATY SZKOLENIA

Nadrzędne wyniki

Uczestnicy (nauczyciele i szkoleniowcy):

- są otwarci na dyskusję na temat ideologii nierówności (nie umniejszają czy nie ignorują ich)

- są świadomi możliwych problemów w odniesieniu do szkoły
- dokonują rewizji szeroko rozpowszechnionych wyjaśnień dotyczących deficytów będących wynikiem wybiórczych postaw (np. trudne sytuacje życiowe takie jak brak perspektyw czy problem w domu)
- biorą pod uwagę kontekst polityczny regionu czy państwa gdy wyjaśniają i analizują wybrane postawy
- poznają różne możliwości działania w kontekście ideologii nierówności i są w stanie wdrażać je, również przy zewnętrznej pomocy
- dokonują analizy w jaki sposób postrzegają swój zawód.¹

Nabywanie Kompetencji przez Uczestników

Celem szkolenia jest stworzenie nauczycielom możliwości reakcji w określonych sytuacjach, a także rozwinięcie ich umiejętności historyczno-politycznej oceny i wzmocnienie ich demokratycznych postaw.

W trakcie kursu wdrażany jest dydaktyczny cel jakim jest odpowiednie zarządzanie konfliktem. Ponadto znajduje tutaj zastosowanie metoda analizy konfliktu. Oznacza to, że demokratyczne procesy kształtują się podczas trwania konfliktów. Demokracja jest postrzegana tutaj jako pewna forma życia, sposób funkcjonowania społeczeństwa.

Następujące kompetencje nauczycieli będą rozwijane w czasie szkolenia (jak również dzięki innym produktom Clio):²

- rozpoznawanie społecznego i politycznego wykluczenia, analiza tych procesów i przeciwdziałanie im
- rozpoznawanie, ocena i konfrontowanie zbyt uproszczonych, populistycznych wypowiedzi i analiza wyzwań przez jakimi stoi społeczeństwo
- przeciwstawianie się zachodzącym społecznym i politycznym procesom, które charakteryzują się utopijnym myśleniem (utopijne kompetencje)

¹ Uznają, że koncentracja na pedagogicznej postawie wsparcia, opieki i akceptacji może być problematyczna w obliczu ksenofobicznych wypowiedzi ponieważ wymiar polityczny jest ignorowany. Spojrzenie na środowisko społeczne pokazuje, że nie jest wystarczające widzieć tylko potrzebę aktywności wyłącznie wśród nauczycieli, którzy czasami postępują w nieprofesjonalny sposób. Współzależność między mikro, mezo i meta poziomami musi być wyjaśniona przez szkoleniowców. To jest również ważny aspekt aby otworzyć się na wyżej wymienione zjawiska. To pociąga za sobą, w zależności od tematyki, krytyczną analizę politycznego i ekonomicznego systemu. Oznacza to, że szkoleniowcy muszą być profesjonalnie przygotowani.

² Rekomendacje europejskiego parlamentu i komisji odnośnie kluczowych kompetencji dotyczących kształcenia ustawicznego (2006/962/EC) mówią:

„Kompetencje obywatelskie bazują na znajomości demokracji, sprawiedliwości, równości, praw obywatelstwa i praw człowieka, biorąc pod uwagę jak są one wyrażone w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i deklaracjach międzynarodowych [...]. *Konstruktywny udział pociąga również za sobą społeczne aktywności, wsparcie dla różnorodności społecznej oraz spójny i zrównoważony rozwój oraz gotowość do respektowania systemu wartości i prywatności innych.*”

- celem jest ukształtowanie środowiska społecznego dzięki społecznemu i politycznemu zaangażowaniu biorąc pod uwagę wymiar wspomnianych wyżej kompetencji
- refleksja na temat posiadanej przez siebie wiedzy i procesów edukacyjnych

6. Produkty Clio

W podrozdziale tym zostaną krótko zaprezentowane produkty projektu Clio i możliwości ich zastosowania w praktyce. Wszystkie informacje są dostępne na

<https://www.idd.uni-hannover.de/en/research/projekte/clio/>

oraz w Aplikacji Clio .

Aplikacja mobilna “Rozszyfrowywanie kodów i symboli”

Grupy i organizacje stosujące mizantropijne ideologie używają kodów, symboli, muzyki itp. aby pozyskać młodych ludzi do swoich celów. Dzięki tej aplikacji nauczyciele poznają wyżej wymienione zagrożenia aby zwracać uwagę na pewne rzeczy dziejące się w szkole. Aplikacja zawiera dane centrów pomocy w krajach partnerskich projektu.

Aplikacja zawiera zestaw kart-symboli. Karty te prezentują np. symbole prawicowego ekstremizmu i za pomocą jednego kliknięcia dowiadujemy się co dany symbol oznacza. Użytkownik aplikacji wybiera czy dana karta jest znana czy też nowa. Karty, które nie są znane są przechowywane i segregowane w zakładce wg algorytmu Leitnera i mogą być powtarzane aż do ich zapamiętania.

Co więcej, aplikacja zawiera funkcję “powerlearning” z funkcją quizu, w której wiedza o ideologiach nierówności jest sprawdzana. Pytania zawarte w quizie bazują na opracowanych rozdziałach-modułach.

Aplikacja zawiera też bibliotekę z wieloma materiałami Clio i artykułami do przeczytania. Użytkownicy mogą również wprowadzić swoje własne pytania do quizu. Aplikacja dostępna jest w języku polskim, chorwackim, angielskim i niemieckim oraz zawiera specyficzny dla danego kraju kontekst.

Brochure + podcast

Wielu nauczycieli czuje się zagrożonych przez różne portale internetowe: partnerzy opracowali broszurę w czterech językach, która odwołuje się do prawnych dokumentów w danym kraju i zachęca nauczycieli do interwencji w pewnych sytuacjach. Broszura wymienia organizacje, które wspierają nauczycieli i przedstawia procedury jak radzić sobie z danym problemem czy sytuacją. Broszura jest zatytułowana :”Jak bez strachu wspierać demokrację i tolerancję”.

Podcasty zawierają fikcyjne rozmowy (nauczyciel + doradca) i ilustrują rozmaite możliwe rozwiązania, które mogą mieć zastosowanie w krytycznych sytuacjach w szkole. Podcasty uzupełniają broszury i są dostępne w każdym kraju partnerskim w ich języku. Odnoszą się one do charakterystycznych dla danego kraju punktów zapalnych. Dzięki broszurze i podcastom nauczyciele są świadomi, że nie pozostają sami ze swoim problemem i że są organizacje mogące pomóc w różnych krytycznych sytuacjach.

MODUŁY

Nadrzędnym tematem modułu są „ideologie nierówności” i jest to część dalszej Clio – edukacji. Jest w sumie 8 modułów – rozdziałów, które są podzielone wg schematu:

- Prawicowy Ekstremizm
- Rasizm
- Antymuzułmański Rasizm
- Seksm i Homofobia
- Antycyganizm
- Prawicowy Ekstremizm, Mowa Nienawiści i Fake News
- Strategie przeciwko Ideologiom Nierówności

Rozdziały te, mający każdy około 20 stron, nie tylko wyjaśniają teoretyczne podstawy każdego tematu w zrozumiały sposób, ale zawierają również praktyczne ćwiczenia do wykorzystania w praktyce. Materiał ten może być użyty przez nauczycieli w klasie jak również w trakcie szkoleń dla nauczycieli (np. Szkolenie Clio) oraz w edukacji dorosłych.

Moduły te zostały stworzone przez zespoły ekspertów z organizacji partnerskich Zespołu Clio i zostały skompletowane oraz uzupełnione w drodze międzyzespołowej współpracy. Są dostępne w językach: niemiecki, angielski, chorwacki oraz polski i są prawie identyczne.

Program na 5-dniowe szkolenie hybrydowe

Program zawiera metodologię i dydaktykę szkolenia, mówiąc dokładniej jest to ten plan nauczania, który jest teraz przed Państwem. Projekt Clio zawiera aktywną część opierającą się na uczeniu się-nauczaniu-szkoleniu jako pilotaż kursu. Poza wymienionymi wyżej modułami (produkt 3), pozostałe materiały Clio mają tutaj szerokie zastosowanie. W załączniku jest zawarty program odnoszący się do pilotażu kursu.

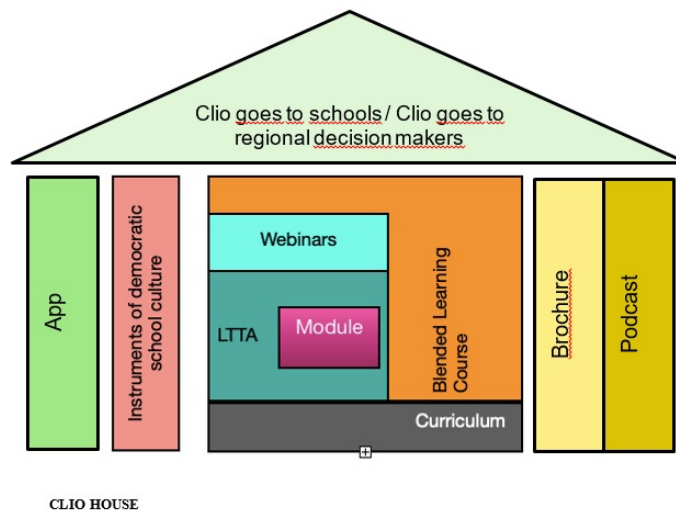
Ponadto dostępna jest również część szkolenia online. Są to webinaria (produkt 4) i konferencje online. Zostało stworzone również miejsce wirtualnych spotkań (Padlet), które jest częścią szkolenia online.

Webinaria

Webinaria są częścią kursu i ich celem jest pogłębienie analizowanych tematów. Są aktywowane po kursie odbytym w klasie. Webinaria są PowerPoint prezentacjami z nagraniem audio. Odnoszą się one do wiedzy o społeczeństwie, edukacji obywatelskiej i tak zwanego „ogólnoszkolnego podejścia” ukazującego wdrażanie instrumentów kultury demokratycznej w szkole. Obydwa webinaria koncentrują się również na pokazaniu realnych przykładów z krajów partnerskich. Webinaria jak i pozostałe produkty projektu są dostępne poprzez stronę projektu Clio w języku niemieckim, polskim, angielskim i chorwackim.

Narzędzia demokratycznej kultury szkolnej, w tym blog

Uczniowie, wraz z nauczycielami i podmiotami zewnętrznymi, instalują narzędzia demokratycznej kultury szkolnej w uczestniczących szkołach zawodowych. W tym celu uczniowie na przykład organizowali wywiady z politykami, zakładali grupy robocze, wykonywali prace społeczne. W Chorwacji założono nawet jako część projektu Clio centrum na rzecz międzykulturowego współistnienia! Ten proces został udokumentowany w blogu i przez to zaprezentowany opinii publicznej i inne

zainteresowane strony uzyskały do niego łatwy dostęp. Blog ten można znaleźć pod tym adresem: <https://clioproject727307695.wordpress.com>.

Następujące produkty są dostępne bezpłatnie. Nie wszystkie z nich muszą stać się elementem szkolenia. Służą raczej jako części składowe i wsparcie.

[Drawing: App – Aplikacja, Instruments of Democratic School Culture – Narzędzia demokratycznej kultury szkolnej, Clio goes to schools/ Clio goes to regional decision makers – Clio wchodzi do szkół/ Clio przychodzi do regionalnych decydentów, Webinars – Webinary, LTTA – LTTA, Module – Moduł,

Blended Learning Course – Kurs w ramach mieszanej metody kształcenia, Curriculum – Program, Brochure – Broszura, Podcast – Podkast.]

Dom Clio ukazuje graficznie, jak pojedyncze produkty się zazębiają. "LTTA" jest to bezpośredni kurs na temat mieszanej metody kształcenia.

7. PROCEDURA KURSU CLIO W RAMACH NAUCZANIA METODĄ MIESZANEGO KSZTAŁCENIA KROK PO KROKU.

Czy chcesz zaproponować wspierane przez Clio szkolenie metodą mieszanego kształcenia? Oto lista kroków, która Cię pokieruje.

Przed spotkaniem:

- Przekaż najważniejsze informacje przez internet (np. przy użyciu narzędzia Padlet)
- Przekaż materiały (aplikacja, broszura, podcast, moduły, blogi)
- Zastosuj narzędzia komunikacji i zaangażuj się we wzajemną wymianę

Faza udziału w zajęciach:

Przeprowadzenie kursu z osobistym udziałem uczestników (zob. Plan)

Po spotkaniu/fazie online:

Utrzymuj kontakt przez Padlet

Kolejne kroki pod względem treści (webinary, konferencje online, jeśli dotyczą)

Przygotowanie

Przygotowanie szkolenia zaczyna się już na 3-4 miesiące przed wydarzeniem: poinformuj o kursie, znajdź salę na spotkanie, zaproś uczestników, zaplanuj program rekreacyjny (opcjonalnie), itd.

Padlet

Dobrym pomysłem jest stworzenie padleta lub wykorzystanie podobnego narzędzia z wyprzedzeniem, ponieważ może on zapewnić bardzo dobre miejsce spotkań dla uczestników.

Dokumenty mogą być wgrywane i pobierane, użytkowanie i wykonywanie różnych czynności jest bardzo proste, można na przykład tworzyć i przypinać profile. Nie ma ograniczeń kreatywności. Można też użyć Padlet do utrzymywania kontaktu po wydarzeniu. Narzędzia takie jak Padlet stanowią rozsądną alternatywę dla Facebooka i służą jako medium społecznościowe w mini formie bez większych problemów z danymi.

Uwaga: Przykładowy Padlet Clio, którego używaliśmy dla potrzeb naszego szkolenia można znaleźć pod linkiem: <https://de.padlet.com/ronjakummer/kkh7icdk3wc4ozra>

Można wykorzystać go jako inspirację dla waszego własnego padleta. Jego struktura i treść są zrozumiałe same przez się. Ważne jest, żeby wszystkie informacje związane ze szkoleniem były tu dostępne lub linkowane i żeby uczestnicy mieli przestrzeń do komentowania na padlecie. Ponieważ szkolenie pilotowe odbyło się w grupie międzynarodowej i językiem kursu był angielski, padlet jest również napisany po angielsku.

Udzielenie uczestnikom podstawowych informacji

Dwa miesiące przed bezpośrednim szkoleniem uczestnicy otrzymają istotne dokumenty, ponadto zostaną poproszeni o zarejestrowanie się w powiązanej wiki lub padlecie. Mogą tam utworzyć krótkie profile i dowiedzieć się wcześniej, kto także uczestniczy w szkoleniu i nawiązać z nimi kontakt. Materiały mogą (i w najlepszym wypadku powinny) być otwierane i przeglądane. Można także przeprowadzić dwugodzinne spotkanie online, na którym uczestnicy będą mogli zadawać na żywo pytania na temat spraw organizacyjnych oraz dotyczących zawartości kursu. Celem jest wprowadzenie w atmosferę kursu, a także ograniczenie wszelkich niepewności.

Faza udziału w zajęciach (uczenie się, nauczanie, aktywności szkoleniowe)

Podczas pięciodniowego szkolenia dla nauczycieli i trenerów udział bierze dwoje pracowników z każdej instytucji partnerskiej, łączna liczba uczestników wynosi 12. Oczywiście liczba uczestników może się różnić w kolejnych szkoleniach, podobnie jak długość trwania. Jeśli wykorzystane są tylko 1 lub 2 moduły, nie jest konieczne planowanie kursu na 5 pełnych dni (chyba że są traktowane dogłębnie i szczegółowo).

Podczas pięciodniowego szkolenia dla nauczycieli i trenerów udział bierze dwoje pracowników z każdej instytucji partnerskiej, łączna liczba uczestników wynosi 12. Oczywiście liczba uczestników może się różnić w kolejnych szkoleniach, podobnie jak długość trwania. Jeśli wykorzystane są tylko 1 lub 2 moduły, nie jest konieczne planowanie kursu na 5 pełnych dni (chyba że są traktowane dogłębnie i szczegółowo).

Treść nauczania

W celu zachęcenia nauczycieli do interweniowania nie tylko w przypadku antykonstytucyjnych opinii i działań, ale także w przypadku codziennych rasistowskich (antysemickich, itd.) opinii program zawiera przegląd najważniejszych ideologii nierówności oraz krótkie, precyzyjne i poprawne naukowo informacje na temat różnych ideologii - w łatwym do zrozumienia języku. Szczegółowe moduły do nauczania są linkowane w tym programie służą zarówno trenerom, jak uczestnikom w celu pogłębionego zbadania tematu oraz jako podstawa i odnośnik referencyjny samych szkoleń.

Przykładowy program

Dzień 1, Poniedziałek

Wprowadzenie do Projektu Clio, Wrogość wobec grup oraz przeciwstawianie się wrogim postawom w szkole

Godzina	Temat/Aktywność	Opis	Metody dydaktyczne	Materiały
09:00	Ustalenie zasad pracy w zespole	Ustalenie Zasad pracy w zespole: Jak chcemy pracować ze sobą? W jaki sposób sprawić, żeby każdy czuł się bezpiecznie i komfortowo? Czy coś należy zmienić?	Krótką prezentacją zasad pracy w zespole. W razie konieczności zostają wprowadzone dodatkowe elementy.	Przygotowany Flipchart

09:20	Spotkanie i przywitanie	Przedstawianie się po kolei: Ponieważ w programie są poruszane wrażliwe tematy, ważne jest stworzenie odpowiedniej dynamiki w grupie od samego początku. Dlatego na początku kursu uczestnicy powinni przedstawić się w interesujący sposób.	Prezentacja ćwiczenia: Na podłodze leżą obrazki związane z tematem ideologii nierówności, uczestnicy wybierają obrazek, następnie każda osoba przedstawia się i mówi: 1. Nazywam się... 2. Wybrałam/em ten obrazek, ponieważ... 3. Po Szkoleniu dla nauczycieli oczekuję następujących rzeczy ...	Obrazki karty z imionami, długopisy
10:00	Wprowadzenie do tego szkolenia oraz CLIO	Czym jest Clío? Jakie są cele projektu? Jakie są efekty? Co znajduje się w agendzie programu?	Krótką prezentacją lidera projektu	PowerPoint
10:30	Przerwa na kawę			
10:45	Tożsamość	Informacje na temat tożsamości i stereotypów	15-20 min informacji na ten temat (w oparciu o Moduł 8)	PowerPoint, FlipChart, Długopisy
11:30	Wrogość wobec grup	Aktywność grupowa na temat dyskryminacji ogólnie	Omówcie następujące pytania w małych grupach: 1. Które grupy są obiektem dyskryminacji? 2. Gdzie dochodzi do dyskryminacji? Zbierzcie wszystkie swoje pomysły na tablicy i zaprezentujcie na forum grupy później.	Flip Chart & długopisy
12:00	Przerwa na lunch			

13:00	Seksizm	Szerokie spektrum seksizmu	Szybka ankieta: Każda osoba mówi jedno słowo, które łączy z pojęciem seksizmu. Czy wszystkie słowa są zrozumiałe? Jeśli nie, zapiszcie je w celu sprawdzenia ich w kolejnym ćwiczeniu.	Długopis i papier
13:05	Płeć biologiczna (sex) i płeć kulturowa (gender)	Definicje	Dobierzcie się w pary i sprawdźcie następujące pojęcia: Płeć biologiczna i płeć kulturowa, heteronormatywność, seksizm, mizoginia; wyjaśnijcie każde pojęcie w jednym zdaniu	
13:25	Wychowanie czy natura	W jaki sposób wychowujemy do ról płciowych podczas opieki nad dziećmi	Ćwiczenie grupowe: Obejrzyjcie następujące video BBC: https://www.bbc.com/news/av/magazine-40936719/gender-specific-toys-do-you-stereotype-children Odpowiedzcie na następujące pytania: <ul style="list-style-type: none"> ○ Co najbardziej uderzyło cię podczas oglądania materiału? Jakie wady niesie ze sobą stereotypowe kształtowanie dzieci na dziewczynki i kobiety oraz na chłopców i mężczyzn?	Komputer, smartfon, długopis, papier
14:00	Mizoginia Homo- i Transfobia oraz prawicowy ekstremizm		Obejrzyj video stworzone przez the Guardian: www.youtube.com/watch?app=desktop&v=w92V3C-CIgpc I przeczytaj artykuł pisma Spiegel: www.spiegel.de/international/germany/from-digital-hate-to-analog-violence-the-dark-world-of-extremist-misogyny-a-832ed3cb-21d1-4e84-8c28-089365e91a83 Odpowiedzcie samodzielnie na pytania, następnie omówcie je na forum: <ul style="list-style-type: none"> • Co było dla ciebie nowe? W jaki sposób zjawiska prawicowego ekstremizmu oraz mizoginii, transfobii & homofobii są ze sobą połączone? • Czy myślałeś wcześniej o tym związku? W jaki sposób płeć kulturowa jest przedstawiona w prawicowym ekstremizmie? Jak są ukazane kobiecość i męskość? • Co oznacza toksyczna męskość? Czy słyszałeś o ruchu Inceli? Co oznacza to pojęcie?	Komputer, smartfon, długopis, papier
15:00	Przerwa na kawę			

15:15	Feedback	Refleksje, feedback i zapowiedź dnia 2	Omówienie po kolei swoich refleksji: Co zostało dziś omówione? Co poszło dobrze, a co nie? Co zostanie omówione jutro?	CLIO Aplikacja, Internet
15:30	Koniec dnia 1			

Dzień 2, Wtorek
Prawicowy ekstremizm

Godzina	Temat/Aktywność	Opis	Metody dydaktyczne	Materiały
09:00	Przywitanie i Plan	Co zostało omówione wczoraj? Jakie są elementy planu dzisiaj?		
09:15	Czym jest prawicowy ekstremizm (RWE)?	Skojarzenia ABC	Każda osoba pisze litery alfabetu w kolumnie na kartce. Następnie uzupełnia terminy, które kojarzy z prawicowym ekstremizmem dla każdej początkowej litery. Ta metoda burzy mózgow może pomóc zebrać pomysły oraz ustalić poziom własnej wiedzy; następnie słowa są zebrane i omówione w grupie, moduł 1 zostaje wykorzystany do wyjaśnienia poszczególnych definicji.	Długopis, kartka, flipchart, moduł 1
09:55	Przerwa na kawę			
10:00	Symbole i kody	Rozpoznawanie prawicowego ekstremizmu	Każda osoba gra w jedną grę w aplikacji i stara się rozpoznać symbole, następnie prezynter pokazuje różne symbole. Osoba, która rozpozna ich najwięcej, wygrywa konkurs.	Aplikacja
10:30	RWE i demokracja	Dlaczego i w jaki sposób RWE jest niebezpieczny dla demokracji?	Zbierzcie w małych grupach swoje pomysły i przykłady na to, jak RWE jest niebezpieczny dla demokracji. Wykorzystajcie Moduł 1, jeśli jest taka potrzeba.	Moduł 1, długopis, flipchart

11:05	Przerwa na kawę			
11:15	RWE w szkołach	Doświadczenie z RWE	Utwórzcie małe grupy i wymieńcie się doświadczeniami na temat styczności z RWE. Czy RWE stanowi problem w twojej szkole? Czy są jakieś symbole, idee RWE, które zaobserwowałeś w swoim środowisku szkolnym? Wymieńcie się uwagami.	
11:50	Przerwa na lunch			
12:50	Strategie RWE I	Jakich strategii używa RWE?	Ćwiczenie grupowe: Zbierzcie na tablicy różne strategie, których RWE używa, wykorzystajcie moduł 1, jeśli jest taka potrzeba. Znajdźcie przykłady ze swojego kraju lub różnych grup RWE. Jakich metod używają, żeby wpływać na innych ludzi? Następnie podzielcie się swoimi wynikami na forum.	Moduł 1, długopis, flipchart
13:10	Strategie RWE II	Mowa nienawiści	Ćwiczenie grupowe: dlaczego mowa nienawiści jest strategicznie używana przez RWE? Wykorzystajcie moduł 7, jeśli to konieczne. Użyjcie internetu żeby znaleźć przykłady, kiedy RWE wykorzystuje mowy nienawiści, żeby wpływać na innych.	Module 1 7 długopis, flipchart
13:45	Przerwa na kawę			
13:55	Strategie RWE III	Fake News oraz teorie spiskowe	Ćwiczenie grupowe: dlaczego fake news i teorie spiskowe są strategicznie rozpowszechniane przez RWE? Wykorzystajcie moduł 7, jeśli to konieczne. Czy znacie przykłady popularnych teorii spiskowych? Zbierzcie je na tablicy i zaprezentujcie później na forum.	Module 7, długopis, flipchart
14:40	Feedback	Refleksje, feedback i zapowiedź dnia 3	Omówienie po kolei swoich refleksji: Co zostało dziś omówione? Co poszło dobrze, a co nie? Co zostanie omówione jutro?	
14:50	Koniec dnia 2			

Dzień 3, Środa
Antysemityzm oraz antycyganizm

Godzina	Temat/Aktywność	Opis	Metody dydaktyczne	Materiały
09:00	Przywitanie i Plan	Co zostało omówione wczoraj? Jakie są elementy planu dzisiaj?		
09:15	Antysemityzm I	Czym jest antysemityzm?	Obejrzyjcie wideo "Antisemitism explained" przygotowane przez Anne Frank House: www.youtube.com/watch?v=5BIwf72ynS8 Indywidualne zadanie: spiszcie na kartce informacje, które były nowe	projektor, Youtube, długopis i papier
09:40	Antysemityzm II	Formy antysemityzmu	Ćwiczenie grupowe: zbierzcie różne formy antysemityzmu (z wykorzystaniem modułu 2). znajdźcie obecne przykłady dla każdej formy antysemityzmu, zaprezentujcie swoje konkluzje na forum	Flipchart, długopisy, moduł 2
10:30	Przerwa na kawę			
10:50	Antysemityzm i RWE	Jaka jest relacja antysemityzmu do RWE?	Stwórzcie małe grupy i odpowiedzcie na następujące pytania: Jaka jest relacja antysemityzmu do RWE? Czym jest negacja Holokaustu? Czy znasz polityków/znanych ludzi/influencerów, którzy negują Holokaust? Zaprezentujcie swoje konkluzje na forum	Flipchart, długopisy
11:35	Antysemityzm	Antysemityzm w szkołach	Stwórzcie małe grupy i zastanówcie się nad następującymi pytaniami: Czy występują jakieś formy antysemityzmu w moim środowisku szkolnym? Czy ten temat jest przedmiotem dyskusji uczniów/nauczycieli? W jaki sposób antysemityzm jest omawiany w podręcznikach?	Długopisy, papier
12:00	Przerwa na lunch			

13:00	Początek	Runda skojarzeń na temat antycyganizmu	Uczestnicy po kolei mówią po jednym słowie, które kojarzą lub znają na temat antycyganizmu. Jeśli jakieś słowo jest nieznanne, grupa stara się je wyjaśnić.	Flipchart, markery
13:05	Co oznacza antycyganizm?	Informacje na temat antycyganizmu	Informacje: Co oznacza antycyganizm? Odkąd istnieje pojęcie antycyganizmu? Jakie inne terminy są stosowane do opisu nienawiści i uprzedzeń wobec Romów? Jak można porównać antycyganizm do innych form rasizmu?	Zestaw materiałów do nauczania Precobias, Internet
13:35	Przerwa na kawę			
13:45	Wprowadzenie do antycyganizmu	Wprowadzenie do antycyganizmu z perspektywy Romów	Obejrzyjcie następujące materiały wideo: www.opensocietyfoundations.org/voices/growing-roma https://www.youtube.com/watch?v=yNW-fNrpUqw Podzielcie się na grupy 3 – osobowe i odpowiedzcie na następujące pytania: Jakie masz przemyślenia na temat tych materiałów? Czy postrzegasz te historie jako pozytywne osiągnięcia, czy postrzegasz je w większym stopniu jako presję dominującej kultury i narzucanie jej norm i wartości?	Smartphone, notatnik etc. projektor, internet, długopis i papier
14:15	Obecna sytuacja Romów	Sytuacja w twoim kraju	W parach: Przeanalizujcie jak Romowie są przedstawiani w mediach. Zastanówcie się, czy te przedstawienia różnią się w tradycyjnych mediach i mediach społecznościowych. Czy waszym zdaniem te doniesienia i przedstawienia są napędzane przez stereotypy i uprzedzenia? Czy przyczyniają się one do rozpowszechniania tych stereotypów. Co mogłoby to zmienić? W jaki sposób Romowie są prezentowani w waszej szkole (podręczniki, piosenki, codzienny język, grono pedagogiczne, itd.)? Zaprezentujcie swoje konkluzje na forum	Flipchart, smartphone, notatnik etc.
14:40	Feedback	Refleksje, feedback i zapowiedź dnia 4	Omówienie po kolei swoich refleksji: Co zostało dziś omówione? Co poszło dobrze, a co nie? Co zostanie omówione jutro?	

Dzień 4, Czwartek
Rasizm I rasizm antymuzułmański

Godzina	Temat/Aktywność	Opis	Metody dydaktyczne	Materiały
09:00	Przywitanie i Plan	Co zostało omówione wczoraj? Jakie są elementy planu dzisiaj?		
09:15	Wprowadzenie do rasizmu	Wprowadzenie do rasizmu	Ćwiczenie grupowe: odpowiedzcie i omówcie następujące pytania: <i>"'Rasy' są produktem rasizmu a nie na odwrót. Inaczej mówiąc, nie ma i nie było żadnych 'ras', rasizm tworzy je."</i> Autorem tego cytatu jest niemiecki naukowiec społeczni, Iman Attia and Ozan Z. Keskinliç. Co oznacza ten cytat? Co o nim sądzicie? Czy zetknęliście się z rasizmem w swoim codziennym życiu? Czy zgodzilibyście się, że stanowi on problem w naszym społeczeństwie? → Zgromadźcie wszystkie swoje przemyślenia i omówcie je na forum	Flipchart, długopis
09:50	Definiowanie rasizmu	Jaka jest twoja definicja rasizmu?	Pary: <i>Jaka jest twoja definicja rasizmu?</i> Spóbcujcie zapisać ją w 1, 2 zdaniach, a następnie przedstawcie je na forum Sprawdźcie w module 3 jak Philomena Essed definiuje rasizm. →Metoda: Strumień świadomości w indywidualnej pracy (3 minuty) po nim wymiana w parach (5 minut) i końcowe dyskusje na forum.	Długopis i papier, moduł 3
10:10	Przerwa na kawę			

10:25	Pojedyncza historia	Na czym polega niebezpieczeństwo pojedynczej opowieści?	Obejrzyjcie “Niebezpieczeństwo pojedynczej opowieści” wykonane przez Chimamanda Adichie (Youtube) w ramach pracy indywidualnej. Następnie podzielcie się na małe grupy i omówcie ten <i>TED talk</i> z następującymi pytaniami: Co Adichie ma na myśli, kiedy mówi o niebezpieczeństwie pojedynczej opowieści? Jakie pojedyncze opowieści istnieją w twoim świecie, szkole, społeczeństwie? Co władza ma wspólnego z pojedynczą opowieścią? →Zbierzcie wszystkie pomysły na tablicy i zaprezentujcie je na forum	Projektor, YouTube, flipchart, długopisy
11_25	Przerwa na kawę			
11:35	Formy rasizmu	Jak wygląda rasizm?	Podzielcie się na małe grupy i wykorzystajcie moduł 3, żeby przeczytać o różnych formach rasizmu. Zbierzcie je na tablicy i znajdźcie przykłady dla każdego.	Moduł 3, flipchart & długopisy
12:00	Przerwa na lunch			
13:00	Rasizm antymuzułmański	Definicja rasizmu antymuzułmańskiego	Informacje od prezentera o pojęciach rasizm antymuzułmański i islamofobia (moduł 4) Dlaczego CLIO używa terminu rasizm antymuzułmański?	PowerPoint, projektor
13:30	Formy rasizmu antymuzułmańskiego	Znajdowanie przykładów rasizmu antymuzułmańskiego w codziennym życiu	Ćwiczenie grupowe: zbierzcie przykłady rasizmu antymuzułmańskiego na tablicy. W jaki sposób muzułmanie stają się ofiarami dyskryminacji bezpośrednio, pośrednio, intersekcyjnie? Wykorzystajcie moduł 4 lub sprawdźcie formy dyskryminacji w internecie, co oznacza dyskryminacja strukturalna lub intersekcyjna. Przedstawcie swoje konkluzje na forum.	Internet, flipchart
14:10	Przerwa na kawę			
14:20	Rasizm antymuzułmański i demokracja	Dlaczego rasizm antymuzułmański jest niebezpieczny dla demokracji?	Podzielcie się na niewielkie grupy i omówcie następujące pytania: Dlaczego rasizm antymuzułmański jest niebezpieczny dla demokracji? Dlaczego rasizm antymuzułmański jest niebezpieczny dla środowiska szkolnego? Czy zauważyłeś rasizm antymuzułmański w swojej szkole?	Długopis i papier

15:00	Rasizm	Wgląd empiryczny	Informacje na temat badań odpowiednich tematycznie	Flipchart, smartfon, laptop, itd.
15:30	Feedback	Refleksje, feedback i zapowiedź dnia 5	Omówienie po kolei swoich refleksji: Co zostało dziś omówione? Co poszło dobrze, a co nie? Co zostanie omówione jutro?	
16:00	Koniec dnia 4			

Day 5, Friday
Przeciwstawianie się wrogim postawom w szkole + podsumowanie

Godzina	Temat/Aktywność	Opis	Metody dydaktyczne	Materiały
09:00	Przegląd	Prezentacja treści poznanych dotychczas	Krótki przegląd tematów: <ul style="list-style-type: none"> • (Projekt Clio) • Seksizm i homofobia • Prawicowy ekstremizm • Rasizm i rasizm antymuzułmański • Antysemityzm • Antycyganizm 	
09:30	Praca w grupach	Przeanalizujcie w grupach potrzebę działań	Grupy siedzą razem przez 30 minut w narodowych grupach i rozmawiają: Które z omówionych tematów są najbardziej istotne dla waszego kontekstu? Jakie problemy dostrzegasz w swoim osobistym/społecznym/zawodowym środowisku? Czym się przejawiają? Gdybyś mógł zmienić coś w odpowiednich obszarach, co by to było?	

10:00	Słuchanie podkastów	Sesja podkastów	<p>Uczestnicy słuchają podkastów (odcinek 1) i czytają broszury w swoich językach. Następnie odpowiadają na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O czym był podkast? • Co ten temat znaczy dla mnie osobiście? • Czy doświadczyłem/am czegoś podobnego? Jak sobie poradziłem/am? • Czas na dyskusję: 20 minut. Zapiszcie rezultaty na tablicy. Rezultaty zostaną zaprezentowane na forum. • Uczestnicy otrzymują broszurę. 	Podcast 1, broszury
10:30	Przerwa na kawę			
10:45	Prezentacje dobrych praktyk	ZSP i Niko prezentują aktywności w swoich szkołach	Prezentacje uczestników projektu dotyczące narzędzi demokratycznej kultury szkolnej oraz ich blogi. Następnie dyskusja grupowa na temat sposobów wdrażania podobnych form uczestnictwa i demokratycznej kultury szkolnej	Projektor, prezentacje
12:00	Przerwa na lunch			
13:00	Wskazanie możliwości działań: planowanie i dyskusje	Wdrażanie nowych pomysłów, projektów w środowisku szkolnym	<p>Chcemy zaangażować się w działania. Rozumiemy, że sprawy muszą ulec zmianie i że możemy podjąć działania, żeby zmienić na lepsze nasze własne środowisko.</p> <p>Uczestnicy odpowiadają na następujące pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jakie pomysły są pomocne dla twojego środowiska szkolnego? • Dlaczego niektóre pomysły trudno byłoby wdrożyć w twoim mieście/kraju? <p>Następnie szukają informacji na temat podobnych projektów w swoim kraju. Zastanawiają się nad tym, jakie projekty mogliby wdrożyć w swojej szkole/klasie. Następnie przedstawiają idee grupie.</p>	Flipcharts
14:00	Feedback i ewaluacja	Refleksje, feedback, ewaluacja dokonana przez uczestników	<p>Krótkie przedstawienie refleksji: Co zapamiętasz ze szkolenia? Czy było pomocne? Najbardziej tobie się podobało? Uczestnicy wypełniają formularze ewaluacji (“After Teachers Training”)</p>	Flipchart, smartfon, laptop, itd., formularze ewaluacji

15:00	Podsumowanie	Otwarte pytania, nawiązywanie kontaktów	Uczestnicy mają możliwość nawiązania ze sobą kontaktów, zanotowania ważnych organizacji pozarządowych i organizacji, do których mogą się zwrócić, wymienić się adresami i numerami telefonów, zebrać materiały, itp	
--------------	--------------	---	---	--

Abstrakty do działów

Krótkie abstrakty do modułów można znaleźć w załączniku. Szczegółowe rozdziały można znaleźć na stronie głównej.

Wskazówka: moduły zawierają dodatkowe zadania do przeprowadzenia w ich klasach / grupach / na kursach lub innych grupach docelowych.

Faza po udziale w spotkaniu

Po kursie twarzą w twarz, uczestnicy wypróbują aspekty szkolenia w ich codziennym życiu szkolnym, na przykład poprzez interwencję przeciwko wyrazom ksenofobicznym. Samopoznanie nauczyciela może być modyfikowane i rozwijane na podstawie konkretnych sytuacji pedagogicznych. Uczestnicy szkolenia wymieniają się informacjami na temat ich sukcesów i problemów, które napotkali, w czasie konferencji online, z których każda jest moderowana przez dwóch partnerów projektowych.

Łącznie są cztery konferencje online, każda trwa od dwóch do trzech godzin.

Ponadto mają wziąć udział w webinarach. Można tu stworzyć swoje własne webinary lub przeprowadzić je na żywo; oryginalne webinary CLIO są dostępne jako nagrania za pośrednictwem internetu (dostępne na stronie głównej Clío LINK) i można je łatwo udostępnić w chmurze lub w innym formacie. Można używać ich także jako punktów wyjścia i modyfikować je odpowiednio do swoich potrzeb. Webinary wzmacniają zawartość kursu i prowadzą do utrzymania zaangażowania w tematy szkolenia. W efekcie może to być odzwierciedlone na poziomie szkoły, na przykład poprzez wprowadzenie narzędzi determinujących.

załącznik

podsumowanie części teoretycznej / modułów do nauczania

poniższa sekcja zawiera krótkie podsumowanie modułów do nauczania. Te materiały odnoszą się do modułów, które można znaleźć na stronie głównej CLIO w całości. Znajdują się tam także odniesienia, bibliografia i lista źródeł.

Moduł 1 – prawicowy ekstremizm

Moduł pierwszy odnosi się do zjawiska prawicowego ekstremizmu, który ma wiele definicji, w zależności od tego, na co zwrócona jest uwaga. Tutaj przedstawiamy przegląd najważniejszych cech

prawicowego ekstremizmu, do którego odnosimy się także w module (według wytycznych austriackiego historyka Willbalda Holzera):

* silne poczucie i pożądanie przynależności do Volksgemeinschaft: mitologiczny concept "ludności" i "Volksgemeinschaft" jest uważany za najważniejszą formę społeczności. Uważa się, że czystość tej tożsamości narodowej, mającej być naturalną kategorią, jest zagrożona przez wielokulturowe, otwarte i pluralistyczne społeczeństwo i współczesny zglobalizowany świat.

* etnocentryzm, etnopluralizm, nacjonalizm i wykluczenie "innego": idea wyższości własnych "ludzi" (etnocentryzm) tworzy silne poczucie "nas", które w sposób nieunikniony prowadzi do wykluczenia "innych" i zwykle skutkuje nacjonalizmem i rasizmem. Nawet jeśli etnopluralizm nie odmawia innym ludziom prawa do istnienia, jest i tak rasistowski, ponieważ domaga się, aby ten, w zamyśle pierwotny, stan "czystości etnicznej" był ustanowiony poprzez odrzucenie "etnicznie innych". Jest to także slogan polityczny Nowej Prawicy.

* odrzucenie zasad demokratycznych (antyliberalizm, antypluralizm, prawa mniejszości): liberalna i pluralistyczna koncepcja demokracji z ochroną mniejszości i równymi prawami stanowi zagrożenie dla "naturalnego" społeczeństwa, które charakteryzuje fundamentalna i "naturalna" nierówność ludzi.

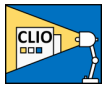
* antysocjalizm: stanowczy sprzeciw wobec socjalistycznych aspiracji, które w sposób nieunikniony promują poparcie i emancypację osób na społecznie niekorzystnej pozycji, ponieważ podważają ideę "naturalnej" nierówności ludzi.

* autorytarianizm: autorytarne koncepcje władzy są uważane za alternatywę dla liberalnych i pluralistycznych rządów demokratycznych, co wyrażają się w potrzebie silnego państwa z silnym "liderem" i podważenia kontroli parlamentarnej. Te autorytarne podejścia są często określane mianem "prawdziwej demokracji". Bezpośrednie procedury demokratyczne, takie jak referenda, mogą być popularną i konstytucyjnie zasadną strategią polityczną, ponieważ odzwierciedlają wolę "ludności". Stanowią jednocześnie imitację demokracji.

* stereo typowa konstrukcja "wroga" i kozła ofiarnego: silne poczucie "nas" w sposób nieunikniony prowadzi do odgraniczenia się od grupy "innych", którzy pełnią funkcję kozłów ofiarnych i są postrzegani jako źródło różnych problemów społecznych, na przykład Żydzi, uchodźcy, ludzie o innym kolorze skóry niż biały, feministki i tak dalej. To skutkuje powstawaniem teorii spiskowych.

* Zwrot ku tradycji i nacjonalizujące podejście do historii: poczucie przynależności do jednolitej etnicznie "ludności" jest konstruktem historycznej ciągłości i służy za model orientacji i tożsamości. Wybrane części historii narodowej są wykorzystywane dla

potwierdzenia tej tożsamości. Innym częściom się zaprzecza i reinterpretuje je, tak, aby odnosiły się do "jedynej słusznej prawdy historycznej". (rewizjonizm historyczny) (na przykład kłamstwo oświęcimskie - Holocaust denial - relatywizacja Holocaustu).

Kluczowe jest zrozumienie, że prawicowy ekstremizm nie jest jednolitym i niezmiennym zjawiskiem. Kluczowe czynniki teoretyczne i postulaty polityczne wymienione powyżej mogą być w rzeczywistości mniej lub bardziej znaczące. To oznacza, że nie trzeba spełnienia wszystkich siedmiu aspektów, aby można było mówić o ekstremizmie prawicowym.

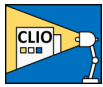
Niemieccy badacze ekstremizmu, Quent i Schultz, mówią o prawicowym ekstremizmie jako zorganizowanym zjawisku, które opisuje różne formy działania i organizacji oparte na ideologiach nierówności. Według nich, prawicowi ekstremiści dążą do osiągnięcia supremacji w polityce i kulturze. Cel ten opiera się na rasizmie lub nacjonalizmie. Poddanie, uciężenie, a nawet eliminacja innych etnicznych, kulturowych lub politycznych zjawisk jest tu także uwzględniona, zamierzona lub przynajmniej akceptowana.

Co więcej, ten moduł adresuje historyczne komponenty zjawiska prawicowego ekstremizmu i szczegóły z nim związane, takie jak symbole.

Moduł 2 – antysemityzm

W latach 70 XIX wieku wprowadzono termin "antysemityzm" aby opisać "niewyznaniową" nienawiść wobec Żydów i judaizmu, a termin ten rozprzestrzenił się bardzo szybko. Ten pseudonaukowy nonsens cieszył się dobrą opinią nawet wśród intelektualistów europejskich, prowadząc do rozprzestrzenienia tego nielogicznego terminu, który nigdy nie opisywał nienawiści wobec "semitów" (na przykład Arabów), ale tylko Żydów. Jednakże sprzeciw wobec integracji Żydów do społeczeństwa miały miejsce już dużo wcześniej. Ta wrogość rozpoczęła się już w erze hellenistycznej, kiedy żydowska diaspora wyłoniła się jako oddzielna grupa i uznała się za wyższą intelektualnie od politeistycznej większości, budząc wrogość w greckiej i łacińskiej literaturze. Można to nazwać przedchrześcijańskim antysemityzmem, który przygotował żyzny grunt pod dalszą negację judaizmu przez chrześcijan. Najbardziej oczywistą formą wczesnego antysemityzmu było wydalenie żydowskiej ludności z niektórych państw średniowiecznej Europy. Później, Marcin Luther powtórzył wszystkie te średniowieczne mity i sprawił, że jego protestanczy naśladowcy stali się jeszcze bardziej podejrzliwi wobec Żydów niż katolicy. Później naziści przejęli wszystkie negatywne stereotypy antyżydowskie, ale nadal nie było możliwości, żeby nawet w pełni zasymilowany lub ochrzczony Żyd mógł uniknąć kary śmierci. Od 1965 roku, chrześcijaństwo nie popiera już antysemityzmu, tak samo jak większość oficjalnych instytucji państwowych, ale antysemityzm nie stracił na mocy ani nie zniknął wraz z zakończeniem Holocaustu. Dziedzictwo wrogości i uprzedzeń wobec Żydów pozostaje faktem, szczególnie

biorąc pod uwagę narastającą ilość ataków i ich poważną formę. Badanie FRA z 2018 roku wykazało, że 89% Żydów z 12 państw Unii Europejskiej uważa, że liczba przypadków antysemityzmu w ich państwie zwiększyła się na przestrzeni ostatniej dekady, podczas gdy 85% uważa to za poważny problem. Współczesny antysemityzm często jest akodowany i pomijany milczeniem, czyniąc go skomplikowanym, ewoluującym zjawiskiem. Antysemityzm jest często traktowany jako odosobniony problem, sugerując, że jest to problem społeczności żydowskich, podczas gdy nie trzeba społeczności żydowskiej, aby te poglądy się rozprzestrzeniały. Jak wszystkie formy ideologii nierówności, antysemityzm ma głęboki wpływ na społeczeństwo jako całość i podważa demokratyczne wartości i prawa człowieka. Media społecznościowe i inne narzędzia cyfrowe dają miejsce na darmowe i anonimowe rozprzestrzenianie mowy antysemickiej. Mechanizmy i brak efektywnych środków zaradczych umożliwiają ludziom o podobnych poglądach promowanie i nasilanie ich szkodliwych przekazów. Prawicowy ekstremizm oparty jest na koncepcji stanowiącej, że istnieją różne grupy, które zajmują różne naturalnie im przydzielone pozycje w hierarchii świata, na przykład nie-Żydzi są w niej wyżej niż Żydzi. Antysemityzm jest także postawą wielu zachodnich skrajnie lewicowych aktywistów, wśród których antysemickich idei jest kwestia żydowskich bankierów, tworzących podobno niesprawiedliwy i zmanipulowany system ekonomiczny, który godzi w biednych i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej.

Moduł 3 – rasizm

Bez względu na to, czy patrzymy na niego jako teorię koncepcji władzy, czy analizę nierówności: jak zwykle w społecznych naukach termin "rasizm" jest tematem wielu, bardzo różnych podejść i prób definicji. Podczas gdy jedna strona zwykle skupia się na zawartości, inne podejścia zajmują się funkcjonowaniem rasizmu. Bez względu na podejście, odpowiedzialność społeczności naukowej pozostaje wielk,; jeśli chodzi o zaadresowanie tego zjawiska; jego odkrycia są bardzo ważne dla osób tworzących prawo, innych podmiotów podejmujących decyzje oraz, oczywiście, jednostek.

Podczas gdy koncepcje starej daty często skupiają się na przekonaniu o stałości i niezmienności różnic między grupami etnicznymi, współczesne koncepcje tego zjawiska zgadzają się, że rasizm musi być postrzegany wielowymiarowo i z perspektywy naukowej. W skrócie, rasizm jest szeroko występującym zjawiskiem, które pojawia się, gdy różnorodność wśród ludzi będąca nieuniknionym efektem ubocznym współczesnych społeczności, w których żyjemy, jest przypisywana kwestiom biologicznym i kulturowym. Jednak nawet w nauce (na przykład podczas okresu oświecenia, kiedy nauka stała się głównym elementem wiedzy człowieka) pojawiały się pierwsze teorie rasowe, mające uzasadnić wyższość "białej rasy" poprzez scjentyzm.

Mimo wszystko, przeszliśmy już długą drogę. Skategoryzowano różne formy rasizmu, a wielowymiarowe podejście do badań sprawiło, że praktycznie niemożliwym jest zwykle

odniesienie się do biologicznych różnic między ludźmi. Dzisiejsi naukowcy powszechnie zgadzają się, że teorie skupiające się tylko na różnicach biologicznych nie są już aktualne. Jeden z możliwych sposobów skategoryzowania tego zjawiska bierze pod uwagę następujące formy rasizmu: rasizm biologiczny, rasizm kulturowy (lub neonazizm), rasizm codzienny i rasizm zinstytucjonalizowany. To, co wszystkie te kategorie mają ze sobą wspólnego, to fakt, że rasizm jest postrzegany jako zjawisko powstający na podstawie błędnego założenia, że ludzie są sobie nierówni ze względu na niezmiennie cechy biologiczne lub kulturowe, i że niektórzy ludzie są lepsi, a inni gorsi. Rozpowszechnianie i instytucjonalizacja rasizmu prowadzi do dyskryminacji. Nie ma znaczenia, w jaki dokładnie sposób konceptualizowany jest rasizm; konstrukt "ras" ludzkich zawsze prowadzi do dyskryminacji, co czyni rasizm poważnym problemem w naszych realiach społecznych.

Moduł 4 – antymuzułmański rasizm i islamofobia

Po erze narodowego socjalizmu, pojawiło się rozumienie rasizmu jako kwestii przede wszystkim kulturowej. Chociaż często nie odnosi się to już do „ras” biologicznych, a do atrybutów kulturowych – i ze względu właśnie na to nazywamy to zjawisko rasizmem kulturalizmowym – schematy myślenia są tutaj tak samo problematyczne. Ignoruje to fakt, że kultura jest kwestią bardzo dynamiczną i skomplikowaną. Zamiast tego, kultura ukazywana jest jako niezmienna, a grupy kulturowe jako homogeniczne (czyli jednolite), co nie jest zgodne z rzeczywistością. Jedną z takich sytuacji jest rasizm antymuzułmański.

W przypadku rasizmu antymuzułmańskiego, muzułmanom (lub ludziom za nich postrzeganym) są przypisywane cechy "typowo islamistyczne". To prowadzi także do rozróżnienia pomiędzy „swoją” a „islamską” / „obcą” grupą.

W tym kontekście, rasizm antymuzułmański jest często relatywizowany, nierozpoznawany jako rasizm, lub nawet wypierany. Szczególnie „krytyka islamu” zwykle zakłamuje realia. Poprzez nazywanie rasistowskich twierdzeń i poglądów nazistowskich wobec muzułmanów "krytyką islamu", zjawisko jest depolityzowane, a problemy społeczne są islamizowane. Odpowiedzialność przenosi się więc na muzułmanów i nie spoczywa już na większości społeczeństwa. Działania muzułmanów (lub osób za nich postrzeganych) są kolektywnie przenoszone na wszystkich muzułmanów jako "typowe cechy muzułmańskie".

Ważne jest tutaj zauważenie, że takie uprzedzenia wobec kultury lub zakładanej „rasy” są wyuczone. To oznacza, że te uprzedzenia mogą być także oduczone. Chociaż terminy „islamofobia” i „antymuzułmański rasizm” są często używane synonimicznie, termin „islamofobia” jest problematyczny także z perspektywy socjologii. Po pierwsze, ta definicja skupia się za bardzo na wrogości na poziomie indywidualnym. Rasistowskie sposoby myślenia i działania są postrzegane jako problem pojedynczych osób. Jednakże, polityczne, instytucjonalne i strukturalne wymiary rasizmu nie są w nim uwzględnione, w przeciwieństwie do definicji terminu „antymuzułmański rasizm”.

Na tym etapie musimy wspomnieć, że wrogość okazywana muzułmanom wychodzi poza dyskryminację na podstawie religii. Chodzi tu raczej o postrzeganie niektórych ludzi jako muzułmanów, na przykład ze względu na ich wygląd zewnętrzny. To, czy ci ludzie faktycznie praktykują islam, nie ma znaczenia. Niemiecki historyk Yasemin Shoorman mówi w tym kontekście o czynieniu powiązań religijnych kwestią rasy. Po drugie, przyrostek „-fobia” w terminie „islamofobia” jest problematyczny. „Fobia” pochodzi z języka łacińskiego i oznacza strach. Zatem termin „islamofobia” może dosłownie być opisany jako strach przed islamem. Krytykowana jest tutaj przesunięcie roli ofiary. To nie muzułmanin lub muzułmanie, którzy doświadczają rasizmu i dyskryminacji, są w pozycji ofiary, ale islamofobowie, to znaczy ci, którzy są podobno przestraszeni. W ten sposób odrzucenie islamu i muzułmanów może być usprawiedliwione, a nawet opisywane jako „naturalna” reakcja na zwiększenie obecności muzułmanów w społeczeństwach zachodnich – pogląd, który jest szeroko rozprzestrzeniony w populistycznym dyskursie prawicowym.

Z tych powodów, w tym rozdziale będziemy używać tylko terminu „antymuzułmański rasizm”.

Moduł 5 – seksizm i homofobia

Moduł piąty zawiera tematy, które nachodzą na siebie w kategoriach płci i seksualności. Zatem omawiane są w nim seksizm, feminizm, homofobia i transfobia. Ponadto nawiązujemy w nim do idei prawicowych i zagrożeń dla demokracji. Seksizm i feminizm są blisko ze sobą związane w pochodzeniu teoretycznym. Termin „seksizm” został spopularyzowany przede wszystkim przez zachodni ruch praw kobiet z lat 60. XX wieku, który walczył o równość i emancypację. W debacie naukowej panuje powszechna zgoda odnośnie do definicji seksizmu w następujących kwestiach: na podstawie płci występuje dewaluacja, ocenianie i dyskryminacja, szczególnie wobec dziewcząt i kobiet. Jednocześnie istnieją normatywne role płciowe, które podtrzymują patriariat i każą sprzeczne z nim zachowanie. W efekcie,

kobiety odczuwają restrykcje społeczne i polityczne oraz pozbawiane są praw obywatelskich oraz eksploatowane pod względem ekonomicznym. Z drugiej strony, mężczyźni także cierpią przez potrzebę konformizmu, ale w innym stopniu, na przykład poprzez wyparcie zdrowego przetwarzania emocji, postrzeganego jako „niemęskie” (toksyczna męskość).

Trzeba podkreślić jednak, że na patriarchyście zyskują głównie mężczyźni, ponieważ korzystają ze strukturalnych korzyści takich jak prawa, możliwości zawodowe i wolności społeczne. Asymetryczne struktury władzy zezwalają także na przemoc seksualną wobec kobiet i dziewcząt, taką jak molestowanie lub gwałt. Można wyróżnić różne formy seksizmu: otwarty (otwarta i celowa dyskryminacja wobec kobiet), ukryty (celowy, ale specjalnie ukryty) i subtelny, który trudno zauważyć, ponieważ jest tak głęboko zakorzeniony i znormalizowany w społeczeństwie.

Blisko związane ze zjawiskiem seksizmu są koncepty homofobii i transfobii (tak samo jak negatywne nastawienia do innych członków społeczności LGBTQ+). Podczas gdy homofobia przejawia się w kulturowo skonstruowanych podejściach i uprzedzeniach wobec osób homoseksualnych, które może przejawiać się w ograniczeniach prawa, prześladowaniu, mowie nienawiści lub przemocy wobec osób homoseksualnych, termin „transfobia” opisuje analogiczną wrogość wobec osób transpłciowych. Prawicowy ekstremizm używa ideologii nierówności takich jak seksizm, antyfeminizm i podejście anti-LGBTQ+ celem utrzymania tradycyjnych ról płci. Trzeba tu zauważyć, że to głównie mężczyźni są podatni na ekstremistyczne poglądy prawicowe, ponieważ z jednej strony zawierają one potwierdzenie męskiej hegemonii, a z drugiej kompensują ich doświadczenia bycia, w ich mniemaniu, wyłączonego ze społeczeństwa. Retoryka antyfeministyczna i anti-LGBTQ+ zagraża podstawowym zasadom demokracji i daje potencjał przemocy antypluralistycznej.

Moduł 6 – antycyganizm

Moduł szósty zajmuje się podstawowymi definicjami antycyganizmu i jego pochodzeniem historycznym. Rozdział ten stara się zidentyfikować różne formy antycyganizmu i sposoby ich rozpoznawania, a także różne sposoby zapobiegania i zwalczania tego rodzaju dyskryminacji. „Antycyganizm” odnosi się do specyficznych stereotypów i niechęci wobec Sinti i Romów, które ewoluowały na przestrzeni historii. Antycyganizm jest stosunkowo nowym terminem, używanym w różnych dokumentach celem redukcji dyskryminacji wobec Romów w Unii Europejskiej. Używany jest do wyrażania negatywnych stereotypów i anty-Romskich nastawień. Uwzględnia także dyskryminacyjne stwierdzenia i praktyki: to co jest mówione, robione, i co nie jest robione. Antycyganizm reprezentuje rasistowską ideologię i powiązany jest z wieloma innymi rodzajami rasizmu. Jest to skomplikowane zjawisko

społeczne, które przejawia się w swojej najbardziej oczywistej formie przez przemoc, mowę nienawiści, wykorzystanie i dyskryminację.

Sinti i Romowie mieszkali w Europie od XIV wieku i reprezentują największą mniejszość w Europie, ale większość Europejczyków nie akceptuje ich jako „prawdziwych” Europejczyków. Status Romów w dzisiejszych państwach europejskich różni się w zależności od kraju, ale większość krajów stara się zmusić ich do osiedlonego trybu życia i zintegrować ich do społeczeństwa. Ksenofobiczne podejście do Romów to niezaprzeczalna przeszkoda na drodze do ich akceptacji i pełnej integracji do większości społeczeństw. Efekty ciągłej dyskryminacji i prześladowań na przestrzeni historii cały czas negatywnie wpływają na Romów pod względem społecznym, ekonomicznym i psychologicznym. Na przykład, bieda Romów w Rumunii jest w pewnym stopniu wywołana historycznym faktem romskiego niewolnictwa i ich stałą niekorzystną pozycją w kwestii posiadania ziemi, bogactw i możliwości produkcji.

Polityka segregacji wpłynęła na ich możliwości ekonomiczne na przestrzeni Europy i nadal wpływa na ich życie. W wielu przypadkach trudności, które napotykają Romowie, nie są omawiane, omawiany za to jest "problem z cyganami" z paternalistycznym nastawieniem wobec Romów wyrażającym się w języku i działaniach. Antycyganizm jest niezmienny i strukturalny, od mowy nienawiści i przemocy po instytucjonalne i indywidualne lekceważenie, dyskryminację, nierówność, stygmatyzację, skrajną biedę i wykluczenie społeczne. Popularność partii politycznych wyrażających negatywne nastawienia wobec Romów znacznie rośnie, podczas gdy Romowie nie mają równego dostępu do instytucji publicznych i usług oraz są wykluczeni z politycznego procesu podejmowania decyzji i procesów zdobywania wiedzy. Ze względu na swoje skomplikowanie, antycyganizm wychodzi poza zwykłą dyskryminację, szczególnie ze względu na fakt, że państwo gra ważną rolę w tworzeniu i utrwalaniu antycyganizmu poprzez politykę, edukację i system sprawiedliwości. W związku z tym, prewencja wymaga innego zestawu narzędzi, takich jak sposoby egzekwowania prawa, działania celem wprowadzenia równouprawnienia, zwiększanie świadomości i rozpoznanie odpowiedzialności osób mających władzę do szanowania, chronienia i spełniania obowiązków wynikających z praw człowieka w prawie międzynarodowym.

Moduł 7 – ekstremizm prawicowy, mowa nienawiści, fake newsy i teorie spiskowe

Teorie spiskowe, fake newsy i mowa nienawiści są ze sobą blisko związane, niezależnie od siebie i budując na sobie. W szczególności teorie spiskowe (choć niektórzy naukowcy preferują termin „narracje konspiracyjne”, ponieważ poprzednia nazwa sugeruje nieistniejącą naturę naukową) potrafią prowokować mowę nienawiści i generować fake newsy. W generalnej definicji można powiedzieć: "[teorie konspiracyjne jako] założenie, że wydarzenie jakiejś wielkości jest zwykle związane z sekretnym planem kilku osób, które chcą zyskać na nim kosztem ogółu społeczeństwa". Te narracje mogą być postrzegane w wielu przypadkach jako warunek wstępny do, na przykład, wniosków (w założeniu będące dezinformacją, czyli celowym fałszywym konstruowaniem wiedzy i rozkładem informacji) i mowę nienawiści, która w Unii Europejskiej została już prawie jednogłośnie uznana za przestępstwo.

Jest wiele powodów do wierzenia w narracje spiskowe: bezsilność, wrażenie konieczności radzenia sobie z zagrożeniami, otrzymywanie prostych odpowiedzi na skomplikowane zjawiska, a także przyjmowanie pozycji mniejszości w „walce” z mainstreamową polityką to tylko niektóre z nich. Z psychologicznego punktu widzenia ciekawe jest też to, że ludzie mogą czasem czuć się „szczególnymi” i że wiara w narracje spiskowe jest zatem napędzana potrzebą jednostki do czucia się innym i unikalnym, tak samo jak pragnieniem wyróżniania się z tłumu. Istnieje bliskie powiązanie pomiędzy tymi wszystkimi powodami. Można zatem podsumować, że są dwa główne powody do wierzenia w narracje konspiracyjne: kompensowanie sobie wrażenia utraty kontroli (osobistej, jak na przykład utrata pracy lub społecznej, jak w przypadku kryzysu politycznego) i zaspokojenie potrzeby uczucia się szczególnym i unikalnym.

Podczas gdy narracje konspiracyjne nie są czysto skrajnie prawicowym zjawiskiem (antysemickie narracje spiskowe są szczególnie głęboko zakorzenione w społeczeństwie), ekstremalnie prawicowe grupy mają szczególną skłonność do używania właśnie tych narracji do celów ich ideologii. Narracje konspiracyjne często dają jasny podział, jasny obraz wroga i czasem podważają demokratyczny konsensus; to wszystko to powszechne strategie ekstremalnych grup prawicowych, które w ten sposób integrują się z ludźmi, którzy czują bardzo ogólną niepewność, jeśli chodzi o system demokratyczny.

Moduł 8 – strategie przeciwdziałania ideologiom nierówności

Ostatni moduł łączy w sobie i pogłębia koncepcje omówione w poprzednich modułach. Integruje wcześniej opisane podejścia do prawicowego ekstremizmu, rasizmu, antysemityzmu, seksizmu, homofobii i antycyganizmu w jeden przeważający wzorzec oparty na ideologiach nierówności. Zgłębianie koncepcji tożsamości jest szczególnie ważne dla zrozumienia ideologii nierówności. To drugie składa się z różnych wrodzonych i nabytych charakterystycznych cech takich jak płeć, etniczność, klasa społeczna i zawód, wierzenia religijne i polityczne. Formowanie naszej tożsamości jest pod silnym wpływem naszego środowiska społecznego. Postrzeganie samych siebie jest efektem naszego członkostwa w różnych grupach i kategoriach społecznych. Procesowi temu towarzyszą normy behawioralne i zasady społeczne. Kategoryzacja społeczna tworzy grupy wewnętrzne i zewnętrzne i odbywa się według korespondujących tożsamości dzielonych między indywidualne jednostki. Pomagają nam nawigować w świecie społecznym poprzez tworzenie oczekiwań przez stereotypy i uprzedzenia, które ułatwiają rozumienie różnorodności i zjawisk społecznych (na przykład "mężczyźni lubią piłkę nożną"). Podczas gdy stereotypy mogą być zarówno pozytywne jak i negatywne, uprzedzenia są związane tylko z uczuciami negatywnymi wobec ludzi kategoryzowanych w dany sposób. Istnieją podprogowe mechanizmy dyskryminacji. Na dyskryminację składają się działania i zasady, które stawiają ludzi w stosunkowo niekorzystnej sytuacji ze względu na ich członkostwo w grupach społecznych. Dyskryminacja opiera się na różnych składowych, takich jak tożsamość, płeć, etniczność, wierzenia religijne lub polityczne, i przybiera różne formy (pośrednie i bezpośrednie, intersekcyjne, instytucjonalne, strukturalne). Prawa człowieka zapewniają prawne i moralne zasady zapewniające równość wszystkim ludzi. Są to prawa i zasady, które są uniwersalne i równe, zapewniając równą godność każdemu istnieniu ludzkiemu, bez względu na narodowość, etniczność, płeć, klasę społeczną czy inne cechy. Ponadto, są niezbywalne, zatem nie mogą być przez nikogo porzucone. Współczesne demokracje oparte są na wierze w prawa człowieka i są zaprojektowane tak, żeby chronić je nawet przed głosem większości (na przykład prawa mniejszości, które zapewniają równość dla słabszych grup społecznych). Ponieważ zwalczanie dyskryminacji, stereotypów i uprzedzeń, aby wprowadzać w życie prawa człowieka, jest szczególnie skuteczne kiedy podejmowane jest na wczesnym etapie rozwoju człowieka, system edukacji odgrywa kluczową rolę w poprawianiu pierwotnie wyuczonych zachowań dyskryminacyjnych (na przykład przez rodzinę, rówieśników lub media społecznościowe). Jest kilka możliwych sposobów interwencji, takich jak kontakt międzygrupowy, edukacja wielokulturowa i międzykulturowa i trening umiejętności społeczno-poznawczych i empatii.

Szczegółową wersję modułów można znaleźć na stronie głównej CLIO.

Ewaluacja kwestionariuszy

Przed i po szkoleniu każdy z uczestników otrzyma formularz ewaluacyjny. Celem pierwszego jest ocena wiedzy i nastawienia nauczycieli w kwestii tematu szkolenia i nakłonienie ich do szczerzej refleksji na swój temat i pomyślenia z wyprzedzeniem o ich nastawienia wobec tematów ideologii nierówności. Po udziale w szkoleniu stacjonarnym będzie miała miejsce kolejna ewaluacja. Ponownie przeprowadzony zostanie małe badanie ilościowe i jakościowe. Umożliwi kontrolę jakościową (przed / po) i dostosowanie szkolenia.

CLIO - Ewaluacja dla uczestników PRZED szkoleniem

W jakiej szkole / organizacji pracujesz?

.....

Jakie grupy wiekowe uczysz?

....

Pytania ilościowe – zaznacz odpowiednią rubrykę

Pracowałem/am z tematami ekstremizmu i wrogości wobec grup już przed projektem CLIO
zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Jestem bardzo dobrze poinformowany/a w kwestiach teorii dotyczącej ekstremizmu i wrogości wobec grup.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Tematami takimi jak ekstremizm i wrogość wobec grup zajmuję się także w życiu prywatnym
zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Pracując z problemami ekstremizmu i wrogości wobec grup czuję się...

bardzo pewnie / pewnie / średnio / niepewnie / bardzo niepewnie

Spotykam się z problemami ekstremizmu i wrogości wobec grup.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Pytania jakościowe

Skąd dowiedziałeś/aś się o projekcie?

....

Czego oczekujesz / co masz nadzieję zyskać dzięki uczestnictwo w szkoleniu?

....

Czego potrzebujesz, aby poprawić swoją wiedzę o problemach takich jak ekstremizm i wrogość wobec grup? (na przykład wiedza teoretyczna, liczby i wykresy, studium przypadku,...)

....

Czego potrzebujesz, aby lepiej radzić sobie z ekstremizmem i wrogością wobec grup?

....

Ewaluacja dla uczestników PO szkoleniu

Pytania ilościowe – zaznacz odpowiednią rubrykę

Projekt zachęcił mnie do zgłębienia tematów ekstremizmu i wrogości wobec grup.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

W efekcie szkolenia wiem więcej o teorii dotyczącej tematów ekstremizmu i wrogości wobec grup.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Tematami takimi jak ekstremizm i wrogość wobec grup zajmuję się także w życiu prywatnym.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Pracując z problemami ekstremizmu i wrogości wobec grup czuje się...

bardzo pewnie / pewnie / średnio / niepewnie / bardzo niepewnie

Biorąc pod uwagę wiedzę i umiejętności, które uzyskałem/am w czasie szkolenia, chcę inaczej niż do tej pory radzić sobie z problemami ekstremizmu i wrogości wobec grup.

zdecydowanie tak / raczej tak / częściowo / raczej nie / zdecydowanie nie

Moje oczekiwania wobec projektu...

zostały spełnione z nawiązką / zostały spełnione / nie zostały spełnione

Co najbardziej podobało ci się w szkoleniu?

....

Co mniej podobało ci się w szkoleniu?

....

Gdzie widzisz możliwość poprawy?

....

Co myślisz o stronie organizacyjnej szkolenia?

....

Czy masz jakieś uwagi odnośnie do materiałów dodatkowych / towarzyszących?

....

Czego potrzebujesz, aby poprawić swoją wiedzę o problemach takich jak ekstremizm i wrogość wobec grup? (na przykład wiedza teoretyczna, liczby i wykresy, studium przypadku,...)

....

Czego potrzebujesz, aby lepiej radzić sobie z ekstremizmem i wrogością wobec grup?

....

Przewodnik po Padlecie: <https://digitaless-klassenzimmer.org/padlet-fuer-einsteiger>

